Vejledning i retskrivning af vejnavne

Af Bent Jørgensen, Institut for Navneforskning

Birgitte Brinkmann Thomasen, Dansk Sprognævn

Anita Mai Ågerup, Dansk Sprognævn

Forord

Danmarks officielle register for landets ca. 107.000 vejnavne er CPR's vejregister, der benyttes og ajourføres af kommunerne, primært i forbindelse med folkeregistrering. Oplysningerne i registret anvendes herudover af en lang række offentlige myndigheder og private virksomheder.

For at gøre registret ensartet på det ortografiske område har Dansk Sprognævn og Institut for Navneforskning udarbejdet denne vejledning i retskrivning af vejnavne til kommunerne. Vejledningen er blevet til i forlængelse af arbejdet i en arbejdsgruppe under ledelse af Kort & Matrikelstyrelsen. Arbejdsgruppen bestod desuden af repræsentanter fra Danmarks Statistik, CPR-kontoret, Post Danmark, kommunerne, Rigspolitiet og flere private interessenter og brugere af vejregistret.

Vejledningen i trykt udgave kan købes hos Dansk Sprognævn. Henvendelse til Dansk Sprognævn, Njalsgade 136, 2300 København S, tlf. 35 32 89 82. E-post: adm@dsn.dk

Indholdsfortegnelse

Stavning 3
Alle eller *allé* og andre dobbeltformer 3
Store og små begyndelsesbogstaver 4
Et eller flere ord 4
Forkortelser, forkortelsespunktum og mellemrum 6
Ordenstal 7
Genitiv (ejefald) 7
Bindestreg 7
Personnavne og stednavne 7
Bolle-*å* eller dobbelt-*a* 8
Ubestemt/bestemt form 8
Nødforkortelser til brug i feltet vejadresseringsnavn 9

Sverrigsgade i København fik sit navn i 1901. På den tid var *Sverrig* en meget udbredt stavemåde af nabolandets navn, og da den er velindarbejdet i gadenavnet, er formen bibeholdt. Det nye gadeskilt er således helt korrekt selv om landets officielle navn i dag er *Sverige*.

Sverigesgade er i dag den korrekte måde at navngive efter nabolandet på. Denne stavemåde finder man i yngre navne i en lang række danske byer, fx som på billedet fra Århus.

Stavning

Vejnavne staves som hovedregel i overensstemmelse med det øvrige danske ordforråd. De korrekte staveformer kan ses i Retskrivningsordbogen, 2. udgave, 1996, udgivet af Dansk Sprognævn. Retskrivningsordbogens alfabetiske del findes på internettet på adressen http://www.dsn.dk/

Der tages dog hensyn til traditionen, fx staves *Sverrigsgade* i København ikke efter moderne dansk retskrivning, og *Clematisvej* skrives ofte med *C*, ikke med *K*.

Alle eller *allé* og andre dobbeltformer

Der findes i Retskrivningsordbogen en del dobbeltformer, fx *alle* og *allé*, med og uden accenttegn (accent aigu). De to former er lige korrekte, og det er valgfrit om man bruger den ene eller den anden form. Det anbefales dog at den enkelte kommune er konsekvent, så enten *alle* eller *allé* bruges i alle de vejnavne i kommunen hvor ordet optræder.

Der er også dobbeltformer af andre typer, fx *E* eller *Æ* i *Egypten*/*Ægypten* og *c* eller *k* i *cimbrer*/*kimbrer*. I sådanne tilfælde er det også valgfrit om man bruger den ene eller den anden form i vejnavne, fx *Egyptensvej* eller *Ægyptensvej*, *Cimbrertorvet* eller *Kimbrertorvet* - dog anbefales det at den samme form bruges konsekvent hvis ordet bruges i flere vejnavne inden for den samme kommune.

Store og små begyndelsesbogstaver

Vejnavne skrives med stort begyndelsesbogstav: *Grønningen, Jernbanegade, Mølleengen, Rugmarken, Skovvej, Vestergade*.

I vejnavne der består af mere end ét ord, skrives der som hovedregel stort begyndelsesbogstav i første ord og i de mere betydningsfulde ord: *Niels Olsens Vej, Odins Plads, Svanholm Vænge, Gammel Sognevej, Abel Cathrines Gade, Den Grønne Sti, Den Lille Gade*. Småord som ikke står som første ord, skrives med lille begyndelsesbogstav. Det gælder fx bindeord (*og*), forholdsord (*neden, til*), kendeord (*den*): *Ved Gadekæret, Til Guldbjerg Kirke, Sidevej til Engvej, Vej til Langelinie, Overgaden neden Vandet, Knud den Stores Vej*.

Vejnavne i Danmark har naturligvis en entydig dansk sprogform, men sådan har det ikke altid været. Indtil 1945 bar gaderne i Tønder både tysk og dansk navneskilt, et naturligt udslag af at byen helt til 1937 havde tysk flertal. Men i ugen efter befrielsen drog otte postbude med stige, værktøj og postvæsenets trækvogn gennem byen og afmonterede alt tysk.

Et eller flere ord

Når andetleddet i et vejnavn står i bestemt form, skrives vejnavnet i ét ord, fx *Abildhaven, Bakketoppen, Banegårdspladsen, Banevolden, Blegdammen, Borgervænget, Bygaden, Byporten, Dalstien, Daltoften, Digtergangen, Enemærket, Fiskerikajen, Flakfortet, Frugtmarkedet, Gadelandet, Grostedet, Kattesundet, Kirkebakken, Kirkebroen, Kirkesvinget, Klostertorvet, Kløvermarken, Kongedybet, Kratleddet, Lundgærdet, Læstedet, Løkkediget, Markskellet, Mosevangen, Mølleengen, Mølleskoven, Nøddehegnet, Slotsgyden, Strandvejen, Teatersmøgen, Toftegårdsparken, Åboulevarden, Åstien, Åstrædet*.

Når andetleddet i et vejnavn står i ubestemt form, skrives vejnavnet nogle gange i ét ord og andre gange i to ord:

Vejnavnet skrives som hovedregel i to ord når andetleddet i vejnavnet er en betegnelse for et større anlæg (fx *plads, torv, have, park*) eller oprindeligt er et fremmedord (fx *allé, avenue, boulevard*). Begge led skrives med stort begyndelsesbogstav, fx Godthåbs Plads, Larsens Plads, Store Torv (dog skrives *Akseltorv, Amagertorv, Gammeltorv* og *Nytorv* traditionelt i ét ord), *Simonsens Have, Solbjerg Have, Fredens Park, Fuglsang Park, Jernbane Allé, Park Allé, Dalgas Avenue, Nørre Boulevard, Amager Boulevard* (dog skrives den københavnske *Åboulevard* traditionelt i ét ord selv om *-boulevard* er i ubestemt form).

Vejnavnet skrives i ét ord når andetleddet i vejnavnet står i ubestemt form og ikke er en betegnelse for et større anlæg eller oprindeligt er et fremmedord, fx *Jagtvej, Kirkestræde, Langegyde, Nygade, Nyvej, Nørreport, Pilebro, Skolesti, Østergade*.

Som en undtagelse fra denne regel særskrives alle ordene dog i vejnavne hvor første led består af flere ord eller flere (forkortede) personnavne. Hvert enkelt led skrives med stort begyndelsesbogstav, fx *Borgmester Christiansens Gade, Caroline Amalie Vej, Dronning Margrethes Vej, H.C. Andersens Boulevard, Peter Bangs Vej, Provst Petersens Vej, Store Mølle Vej, Højen Skov Vej*.

Når førsteleddet er en præposition (et forholdsord), skrives vejnavnet i to ord, fx *Ved Skoven, Under Elmene*.

Når førsteleddet er et adjektiv (et tillægsord), og andetleddet er et sammensat vejnavn, skrives vejnavnet i to ord, fx *Gammel Kongevej, Ny Skolegade, Nordre Ringvej, Øster Parkvej, Røde Mellemvej, Yderste Tværvej*.

I nogle tilfælde kan det være vanskeligt at afgøre hvor mange og hvilke led et vejnavn består af. Fx er *Højenskovvej* den rigtige skrivemåde hvis vejen er opkaldt efter lokaliteten *Højenskov, Højen Skovvej* er den rigtige skrivemåde hvis det er en skovvej med tilknytning til lokaliteten *Højen*, og *Højen Skov Vej* er den rigtige skrivemåde hvis vejen er opkaldt efter *Højen Skov*. Det vil sige at man kun kan tage stilling til hvilken skrivemåde der er den rigtige hvis man ved hvilken lokalitet vejen er opkaldt efter.

Brødregade i Randers. Skrivemåden med det store G midt i navnet er ikke længere korrekt, men skiltet har hen ved 200 års ret på stedet og skal respekteres som det kulturhistoriske minde det er.

Forkortelser, forkortelsespunktum og mellemrum

Vejnavne som udtales uforkortet, skrives som hovedregel helt ud, fx *Søndre Boulevard, Gammel Kongevej, Vilhelm Thomsens Plads, Christian Svendsens Gade*.

Visse vejnavne som udtales uforkortet, skrives dog traditionelt med standardiserede forkortelser. Sådanne forkortelser kan bl.a. stå for adjektiver (tillægsord) eller for personnavne, fx *Sdr. Boulevard, Gl. Kongevej, Vilh. Thomsens Plads, Chr. Svendsens Gade*. De standardiserede forkortelser for adjektiver er:

Gl. for *Gammel* og *Gamle*
Ll. for *Lille*
Ndr. for *Nordre*
Nr. for *Nørre*
Sdr. for *Sønder* og *Søndre*
Skt. for *Sankt*
St. for *Store*
V. for *Vester* og *Vestre*
Ø. for *Øster* og *Østre*

Andre hyppigt forekommende standardforkortelser:
Dr. for *Doktor*
Hf. for *Haveforening(en)*

Vejnavne som er forkortet i udtalen, skrives også forkortet, fx *H.C. Andersens Boulevard, Carl Th. Dreyers Vej*. Hvis det er en flerordsforbindelse der er forkortet, fx *H.C. for Hans Christian*, laver man ikke mellemrum mellem bogstaverne i forkortelsen:

A.F. Beyers Vej, J.P.E. Hartmanns Allé,
B.S. Ingemanns Vej, H.C. Andersens Vej.

Knud den Store, konge af Danmark 1018-35, har lagt navn til en vej både i Roskilde og i Frederikssund. I Roskilde er der blevet plads til hele hans navn og til en korrekt brug af mellemrum og af små og store bogstaver. I Frederikssund er der derimod sparet for meget på pladsen (se billedet herunder).

Ordenstal

I vejnavne skrives ordenstal der indgår i navne på regenter, normalt med arabertal efterfulgt af punktum, fx *Frederik 9.s Vej, Christian 10.s Gade, Frederik 3.s Vej*, eller med romertal uden punktum, men med apostrof, fx *Frederik IX's Vej, Christian VII's Vej*. I begge tilfælde skrives regentnavnet i genitiv (ejefald).

Ordenstal der indgår i navne på regenter, kan også skrives med bogstaver, fx *Frederik den Niendes Vej*, men det er sjældent at de skrives på denne måde i vejnavne. Når der ikke er tale om regenter, er det derimod ikke ualmindeligt at skrive ordenstallet med bogstaver, fx *Femte Juni Plads, Femte Maj Plads*.

Der sættes normalt ikke *d.* eller *den* foran ordenstal skrevet med arabertal eller romertal.

Genitiv (ejefald)

Genitiv ender som hovedregel på *-s*, fx *Herman Bangs Vej*.

Ord der ender på *-s*, *-z* eller *-x*, har genitiv på ' (apostrof), fx *Georg Brandes' Plads*.

Ordenstal skrevet med arabertal har genitiv på -s uden apostrof fordi de skrives med punktum: *Frederik 7.s Vej, Christian 10.s Gade, Frederik 3.s Vej*.

Ordenstal skrevet med romertal har genitiv på apostrof + s fordi de skrives uden punktum: *Christian IV's Vej, Frederik VI's Allé, Christian II's Gade.*

Forkortelser der ender på forkortelsespunktum, har genitiv på *-s*: *H.P.s Plads*.

Bindestreg

Der bruges ikke bindestreg i vejnavne, heller ikke i lange vejnavne.

Dog skal der bindestreg mellem første og sidste led i et vejnavn når det første led er et (eller flere) bogstav(er). I de tilfælde skrives også sammensætningens sidsteled med stort, fx *A-Vej, B-Vej, ABC-Sti* (eller *Abc-Sti*).

I vejnavne som indeholder personnavne med bindestreg, skal bindestregen naturligvis bevares, fx *Bank-Mikkelsens Vej*.

Personnavne og stednavne

Når personnavne indgår i vejnavne, skrives de som traditionen foreskriver, eller som bæreren af navnet selv skrev det, fx *J.P. Jacobsen, (Adam) Oehlenschläger, (Søren) Kierkegaard*.

Når stednavne indgår i vejnavne, skrives de på den autoriserede måde. Det vil sige at stats-navne følger Retskrivningsordbogen, fx *Canada* (som i *Canadavej*), *Sverige* (som i *Sveriges-vej*), og danske stednavne følger Stednavneudvalgets autoriserede former, fx *Ringkøbing* (som i *Ringkøbinggade*). Stednavneudvalgets stednavnefortegnelser kan ses på internettet på adressen http://levende.kms.dk/su/sunavn.htm.

Dog tages der hensyn til traditionen, fx staves *Sverrigsgade* og *Kanadavej* i København ikke efter moderne dansk retskrivning, og *Mandøgade* ses i visse kommuner skrevet uden *d*: *Manøgade*.

Der findes mange danske dialekter, men der findes ingen dansk tradition for at bruge dem skriftligt. Det er først og fremmest derfor den sønderjyske *Æ Stajsvej* tager sig så håbløst ud. *Æ* gengiver den foransatte bestemte artikel - der skulle ikke have været noget punktum, for det er ingen forkortelse - og *Staj* gengiver den lokale udtale af ordet stad. Den danske normalform ville med andre ord være *Stadsvejen*, dvs. vejen til staden (Åbenrå) fra Bolderslev, hvor skiltet kan beses.

Bolle-å eller dobbelt-a

Danske vejnavne skrives som hovedregel med *Å/å*, fx *Ågade, Mågevej, Søgårdsvej, Åbenråvej, Ålborgvej*. I visse tilfælde - hvor lokale ønsker eller hensyn til traditionen kræver det - kan vejnavne som indeholder et stednavn, skrives med *Aa/aa: Aabenraavej, Aalborgvej*.

Og i visse vejnavne som indeholder et personnavn, er det eneste korrekte at skrive *aa*, fx *Jeppe Aakjærs Vej, Søren Kierkegaards Plads*.

Ubestemt/bestemt form

Navne sammensat med de centrale stedsbetegnelser står som hovedregel i ubestemt form, fx *Nørregade, Frederikssundsvej, Teaterstræde*.

Navne sammensat med nyere eller sjældnere stedsbetegnelser har ofte bestemt form, fx *Slotsalléen, Strandboulevarden, Telefonsmøgen, Gråbrødrepassagen*.

Navne hvis første led er et personnavn sammensat med genitiv-*s*, står altid i ubestemt form: *Thomas Jensens Allé, Günthers Passage, H.C. Andersens Boulevard*.

Navne hvor stedsbetegnelsen anvendes alene, står altid i bestemt form: *Blokken, Strædet, Slippen, Alléen, Hovedvejen*.

Bestemt form anvendes i enkelte navne hvor denne form har overlevet fra ældre tid, fx *Gåsetorvet, Borgporten*.

Navne med andre sidsteled end de ovenfor nævnte har enten ubestemt eller bestemt form, fx *Agerkær, Hesselager, Lillevang, Bavnevangen, Industrisvinget, Landemærket, Rosengården, Vejrøvænget*.

Det enkelte navn skifter aldrig mellem disse to muligheder.

Navne sammensat med første led i genitiv vil normalt have ubestemt sidsteled, fx *Sophie Breums Vænge, Andreas Jensens Vænge, Bøgens Kvarter*. Personnavne kan sammensættes med sidsteled i bestemt form, når de ikke får genitiv-*s*, fx *Holbergvænget*. Enkelte tilfælde af såkaldt dobbelt bestemthed forekommer, fx *Johannes Jensens Vænget*, men de må frarådes.

Overalt i landet er bondesamfundets gamle marknavne udnyttet til navngivning af nye veje, og de gamle marknavne får normalt moderne sprogform. Hvis ikke, kan man som på billedet fra Nordsjælland risikere helt ukritiske blandinger af forskellige perioders dansk. Det viste vejnavn bygger i virkeligheden på at en håndskrevet markbog fra 1682 omtaler et jordstykke nord for Udsholt som *Weyellespill-Aaßen*. Den moderne danske form af dette navn er *Vejlespjældåsen*, en form der - evt. blot som *Vejlespjældet* - ugenert føjer sig til det danske forråd af vejnavne.

Nødforkortelser til brug i feltet vejadresseringsnavn

I CPR's felt vejadresseringsnavn er der kun plads til 20 tegn. Det er ikke noget problem ved korte vejnavne, dvs. vejnavne på 20 tegn eller derunder, som skrives helt ud. Ved vejnavne på over 20 tegn er det nødvendigt at forkorte vejnavnet.

De følgende anbefalinger er udarbejdet for at forkortelser i vejadresseringsnavnet kan være ensartede og hensigtsmæssige, og for at det kan være lettest muligt at søge elektronisk i feltet. Anbefalingerne harmonerer derfor ikke nødvendigvis med Sprognævnets almindelige anbefalinger, og de bør derfor kun bruges i denne snævre sammenhæng.

Alle ord i vejnavnet skal være repræsenteret i det forkortede vejnavn i feltet vejadresserings-navn.

Begyndelsen af vejnavnet skal bevares i det forkortede vejnavn i feltet vejadresseringsnavn.

Ved vejnavne på over 20 tegn kan følgende forkortelser bruges:

De almindelige stedsbetegnelser som optræder som sidsteled i vejnavnet, kan forkortes efter denne liste:
A. for *Alle/Allé*
Boul. for *Boulevard*
G. for *Gade*
Kr. for *Kirke*
Kvt. for *Kvarter*
Pas. for *Passage*
Pl. for *Plads*
St. for *Station*
Str. for *Stræde*
T. for *Torv*
V. for *Vej*
Vg. for *Vænge*

Andre ord som det kan være nødvendigt at forkorte:

Personbetegnelser:
Borgm. for *Borgmester*
Prs. for *Prinsesse*
Dronn. for *Dronning*
Kprs. for *Kronprinsesse*

Personnavne:
Chr. for *Christian*
Edv. for *Edvard*
Fr. for *Frederik*
Johs. for *Johannes*
Vilh. for *Vilhelm*

Hvis der stadig - efter forkortelse af stedsbetegnelsen og evt. andre led som er nævnt i listerne herover - er over 20 tegn i vejnavnet, kan forkortelsespunktummer slettes.

Både forkortelsespunktummer i standardiserede forkortelser som *H.C.* for *Hans Christian* og forkortelsespunktummer i nødforkortelser som *Str.* for *Stræde(t)* kan slettes.

På den måde kan et langt vejnavn som *Johannes V. Jensens Allé* først forkortes til *Johannes V. Jensens A*. hvorved vejnavnet kommer ned på 22 tegn. Derefter kan forkortelsespunktummerne slettes så resultatet bliver *Johannes V Jensens A* - på netop 20 tegn.

En anden mulighed for forkortelse af *Johannes V. Jensens Allé*, som dog er dårligere fordi den strider mod hovedreglen om at bevare begyndelsen af vejnavnet, er at forkorte både *Johannes* og *Allé*, men beholde forkortelsespunktummerne. Så kommer vejnavnet ned på 19 tegn: *Johs. V. Jensens A.*

Kolofon
Vejledning i retskrivning af vejnavne

Bent Jørgensen, Institut for Navneforskning, Birgitte Brinkmann Thomasen, Dansk Sprognævn, og Anita Mai Ågerup, Dansk Sprognævn.

© Dansk Sprognævn.

Internetversion og billedbehandling: Arkpeter /jmn, februar 2001.

Titelillustration: Finn Jørsboe.

Foto med postbudet fra Tønder efter Birgit Christensen: Gadeskilte og gadenavne i Tønder, Kbh. 1985.

Billede af skilt med BrødreGade: Finn Larsen efter Peter Bondesen: Vejnavne i Randers Kommune, Randers 1985.

Øvrige billeder er fremskaffet af Kort & Matrikelstyrelsen